

Samhandling for PPT

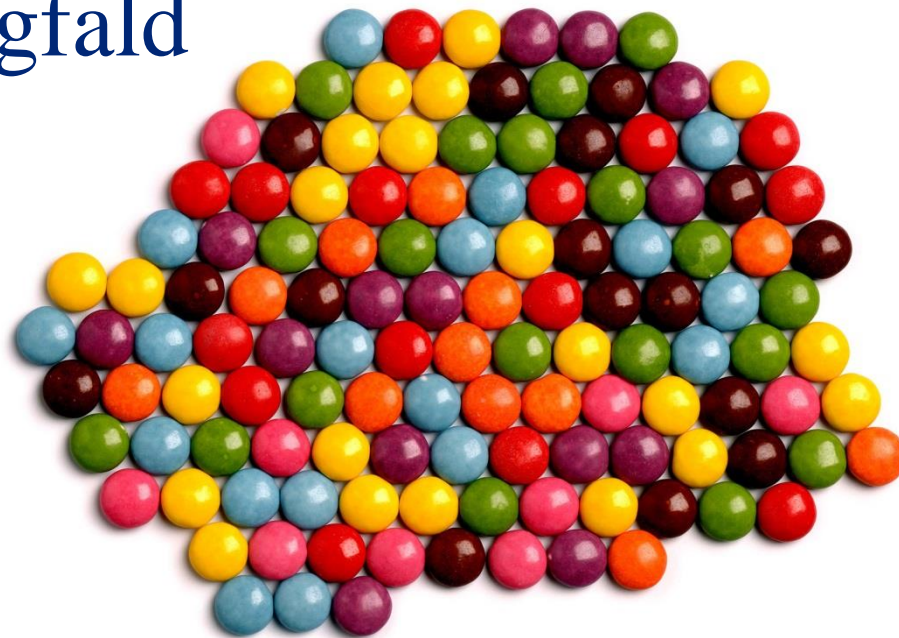

Vårt oppdrag

- Kommunane i Sogn regionråd ønskjer å få utgreidd ei mogleg ny organisering av pp-tenesta.
- Dei åtte kommunane har i dag fem ulike løysingar. Nokre kommunar er eigarar medan andre kjøper tenester, også frå andre fylke. Det kan vere trong for å koordinere dette arbeidet. regionråds kommunane.
- **For å gjennomføre prosessen ønskjer Regionrådet bistand til å fasilitere prosessen fram mot framlegg om endra organisering av tenesta. Slik fasilitering skal ha fokus på involvering, medskaping og eigeninnsats der deltakarane utviklar forståing for endringsbehovet og påverkar resultatet.**

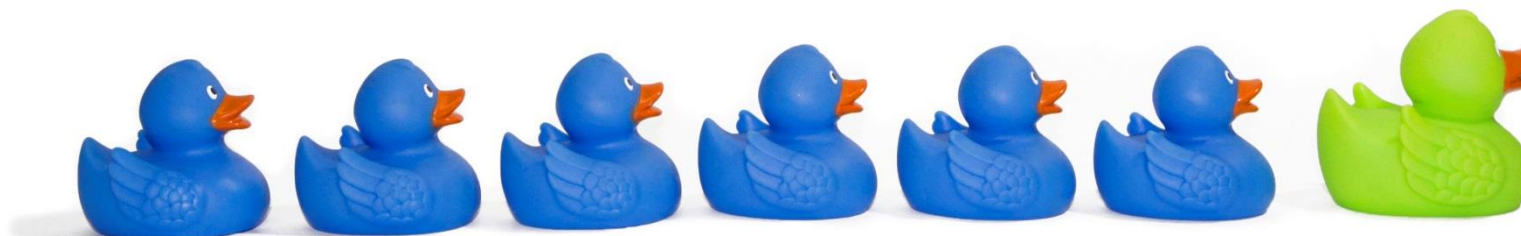
System og systemisk arbeid i eit kommunalt mangfald

Nokre tankar om aktørar,
system og handling

Å snakke om læring og kunnskapsdeling til pedagogar er risikosport

- Min inngang er organisasjonsteori og statsvitskap
- I organisasjonsteorien har læring vore eit interessefelt med varierende oppslutning
- Tanken om «det systemiske» er ikkje spesielt for pedagogikken, eller organisasjonsfaga
- I organisasjonslæringsteorien er «det systemiske» tett kopla til forestillinga om ein lærande organisasjon

Du kan ikkje stikke frå ansvaret !

- Eining, heilskap, systemisk – den femte disiplinen hos Peter Senge
- Evne til å sjå samanhengar
  - heilskap framfor delar
  - relasjonar framfor ting
  - endringsmønster framfor isolerte hendingar
- Strukturar påverkar åtferd
  - og du er ein del av strukturen
- Strukturen er sirkulær
  - du bidreg såleis til eigen og andre si åtferd

Kvifor samhandle?

- Morten Hansen:
  - «*The key point in disciplined collaboration is to start with the end in mind: The goal of collaboration is not collaboration, but better results. .. You should only collaborate when it is the best way to improve performance*».
- Altså: Det finst ei fare for at 2+2 er mindre enn 4
- Spørsmålet er: **Korleis** legge til rette for betre samhandling?

Morten Hansen:
Professor ved Berkeley
og INSEAD

Kommunen – møtestad for ei mengd interessar

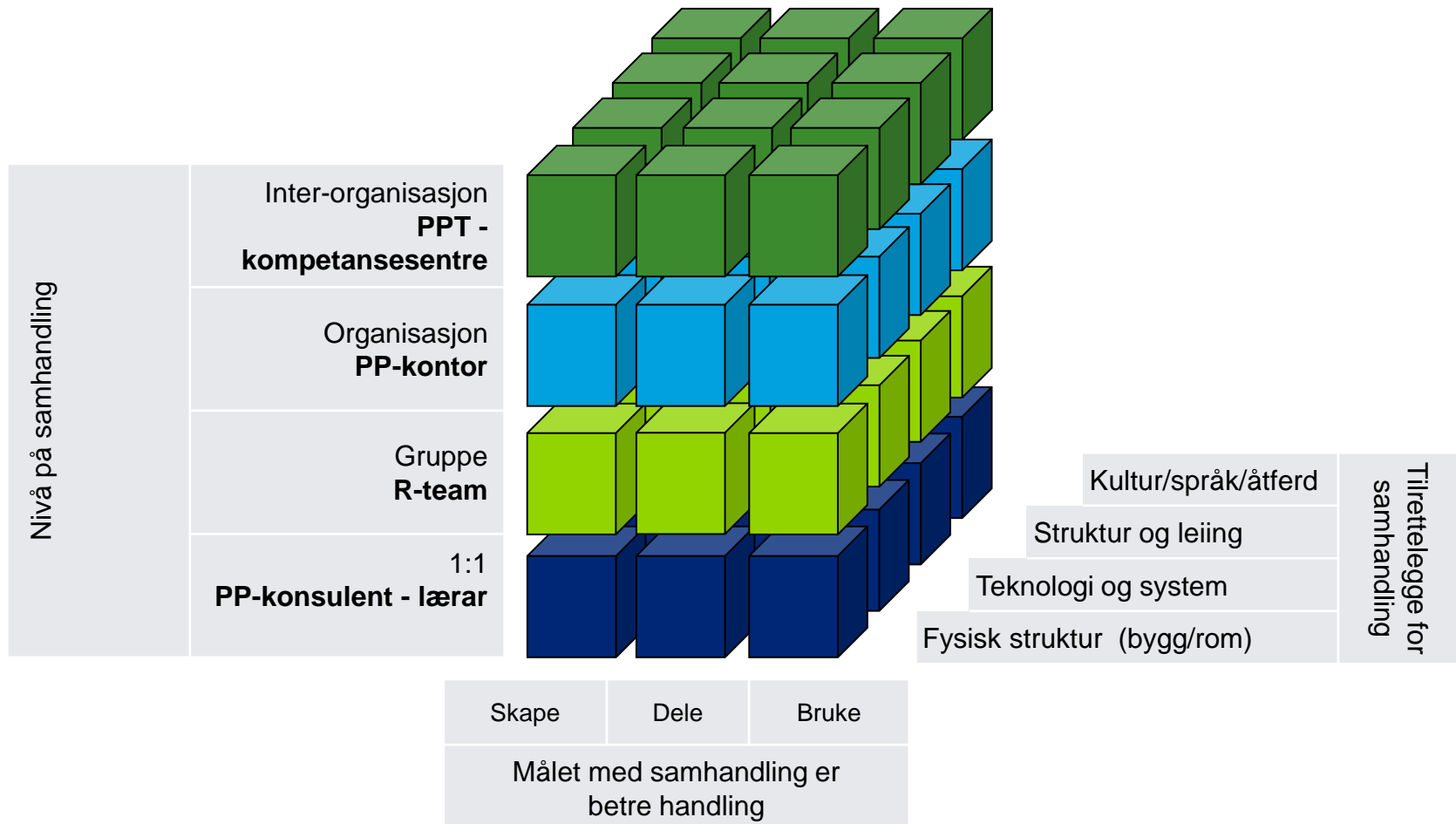
- Brukarar
  - Tilsette
  - Administrativ leiing
  - Politisk leiing
  - Interesseorganisasjonar
  - Regionale nettverk
  - Regional stat
  - Fylkeskommune
  - Departement
  - Presse og media
-
- Samhandling – også innan PPT - må skje innanfor ein kontekst som er samansett, og skiftande. Vi må rydde litt!

Samhandling – eit heilskapleg blick på mål, aktører og vilkår

God samhandling krev ei heilskapleg tilnærming langsetter tre aksar

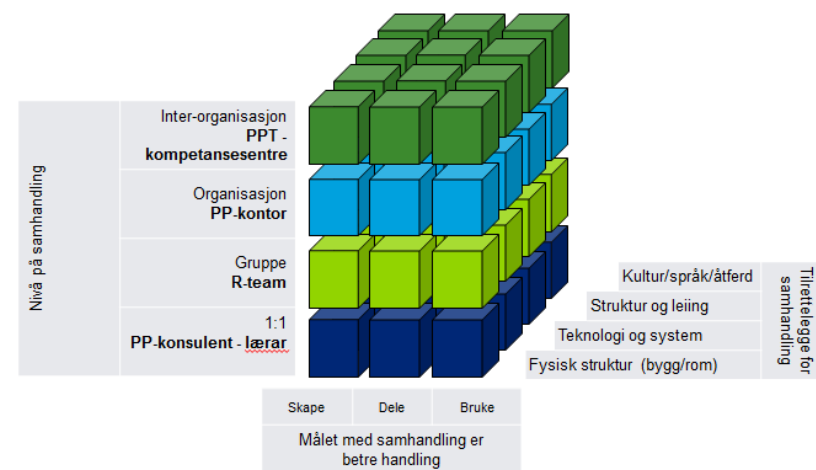
- Mellom kva for nivå innan og mellom organisasjonar ønskjer vi samhandling?
- Kva er målet med samhandlingsaktiviteten?
- Kva vilkår må leggjast til rette for å sikre samhandling?

Kvifor samhandle?

«Samhandling til beste for barnet...»

- Samansette vanskar krev samansette løysingar= tverrfagleg samarbeid og samhandling på tvers
  - Råd- og rettleiing, drøfting, evaluering av tiltak før henvising til PPT
  - Drøftning av kartlegging- og utredningsinformasjon for beslutning om tilrådning, vedtak og/eller vidare henvising
  - Rettleiing og oppfølging av vedtak, IOP og halvårsvurdering for jamnleg vurdering av korleis eleven fungerer fagleg og sosialt
  - For å sikre informasjonsflyt og god overføring av brukarar mellom instansar
  - Fagleg kompetanseheving/kunnskapsdeling (internt)
- Det handlar om kunnskap og informasjon for gode beslutningar
  - Skape, dele eller bruke?

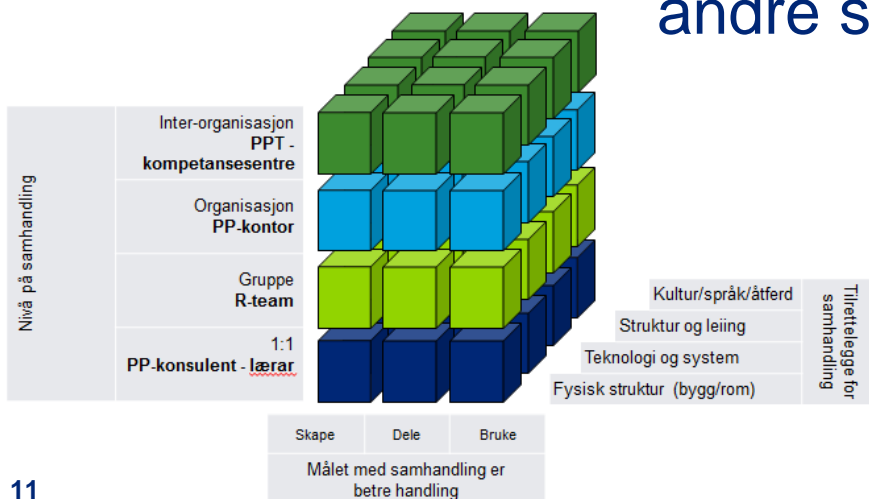
Kven samhandlar

Interorganisasjon: PPT-kontor med Habilitering, Statped, BUP, og andre kompetansesentra

Organisasjon: PPT med skule, barnehage, barnevern, helsestasjon, fastlege etc

Gruppe: Tverrfagleg team, kompetanseteam i PPT

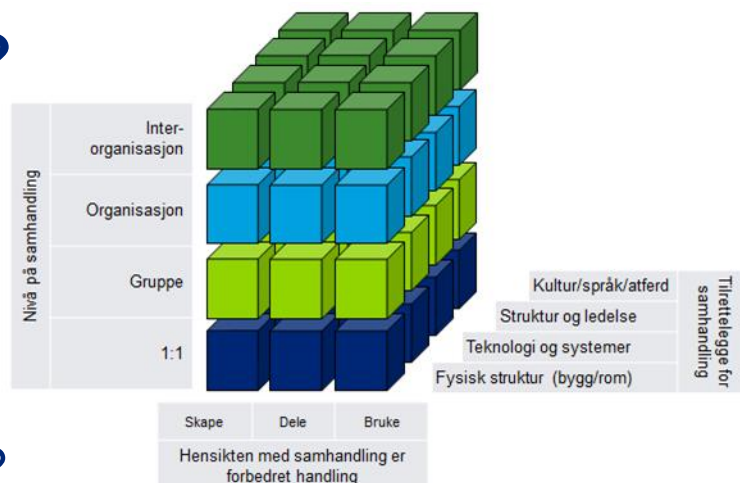
1:1: Kolleger i PPT, fagpersonar frå skulen og andre samarbeidande instansar

Kva er vilkåra for og samhandling ?

Tilhøve vi må tenke gjennom:

- Arenaer - fysisk
  - Er møteplassane eigna for samhandling?
- Teknologi og system – prosedyrer
  - Er system og prosedyreverk godt eigna?
  - Kompetanse – tilgang på slik?
- Mål, struktur og leiing
  - Er mål, struktur og krav til leiing godt tilpassa kvarandre med omsyn til samhandling?
- Kultur, språk og åtferd
  - Korleis opptrer vi i lag? Er det faglege eller kulturelle skilnader som må få merksemd?

Drivere og dilemmaer for spesialundervisningen i et systemisk perspektiv

Spesialundervisning DRIVES av ulike interesser...

- Økt bruk av diagnoser
- Presset økonomi i skolesektor
- Foreldre krever mer av opplæringen
- Økt fokus på internasjonale/nasjonale tester og kartlegginger
- Læreres manglende spesialkompetanse
- Økt vektlegging av PPT som sakkyndig og ressursutløser
- Økt fokus på rettigheter
- Utilfredsstillende organisering av spesialundervisning
- Snevrere normalitetsbegrep
- Endringer i hjemmeforhold og familiestrukturer
- Skolens praksis og kvalitet
- Økning av angst, skolevegring og psykososiale problemer
- Effekt av tidlig innsats

Kilde: IRIS- rapport (2012): «Spesialundervisning- drivere og dilemma»

Fagansatte i PPT vurderer at de bruker mest tid på å skrive sakkyndige vurderinger, men ønsker å arbeide mer systemrettet

5-6 i Opplæringslova:

«Tenesta skal hjelpe skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å leggje opplæringa betre til rette for elevar med særlege behov.

«Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal sørge for at det blir utarbeidd sakkunnig vurdering der lova krev det.»

Nordlandsforskning (2013):
«80% av PP-lederne anser at PPT bruker mest tid på arbeidsoppgaver som kan klassifiseres som individrettet arbeid (skrive sakkyndige vurderinger, test/utredningsvirksomhet)

Nordlandsforskning (2013):
«Det er stor grad av samstemthet mellom skolefaglig ansvarlige, PP-ledere og fagansatte om en visjon hvor PPT i større grad bruker arbeidstiden på det som regnes som systemrettet arbeid»

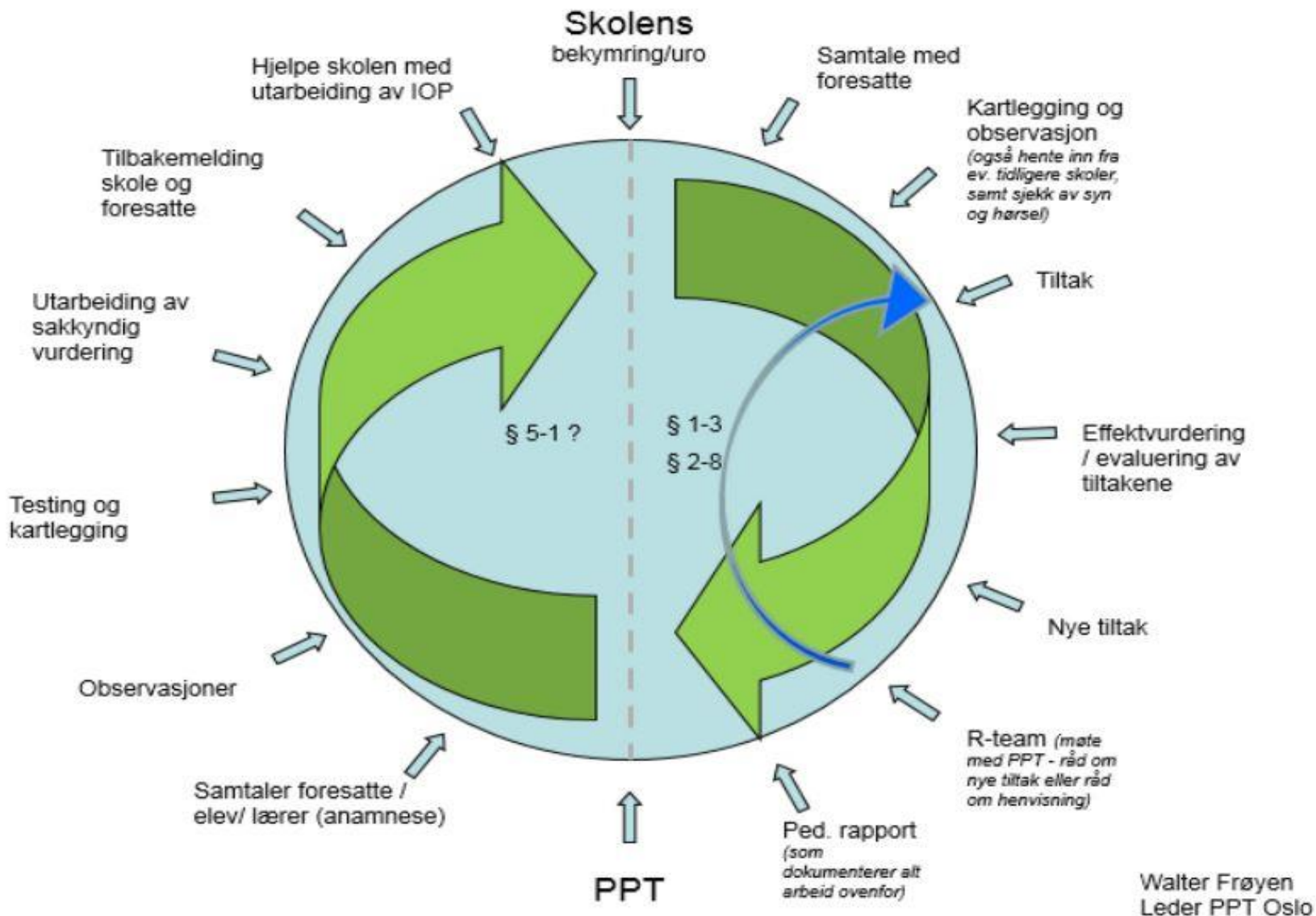
Hvordan kan vi samhandle bedre for å få en reduksjon i antall henvisninger og elever som får spesialundervisning?

Og, hvilke aktiviteter kan knyttes til systemrettet samhandling mellom PPT og skolen?

Har alle et handlingshjul for samhandling mellom skole og PPT?

Eksempel:

Fase 1: Hvilke aktiviteter er knyttet til samhandling FØR tilmelding til PPT

- Melding om bekymring om barn
  - Etablerte arenaer for drøfting
  - Kartlegging og resultater
  - Tiltak og evaluering
-
- *Hvem samhandler?*
  - *Hvordan samhandles det?*
  - *Hva samhandles det om?*

Dilemma fase 1, før tilmelding til PPT: Hvor godt kjenner PPT skolen, og hvor godt gjør PPT seg kjent med elevbekymringen?

Diagnose versus styrker/svakheter?

- Avvik versus normalitet:
  - Evner
  - Faglig og sosial fungering
  - Sosio-emosjonell fungering
  - Profitering på tiltak

Fase 2: Hvilke aktiviteter er typisk knyttet til saksbehandling

- **Informasjon:** samtaler og skriftlig tilsendt materiale fra foresatte, skole, helsesøster og øvrig involverte instanser

- **Observasjon:** kartlegging av tungering faglig, sosialt, sosio-emosjonelt

- **Testing:** Utredning- og kartlegging av kognitive evner og ferdigheter

- **Sakkyndig vurdering:** vurdering av behovet for spesialundervisning (innhold, omfang, organisering) versus tilpasset undervisning

Fase 3: Hvilke aktiviteter er knyttet til samhandling etter vedtak, i oppfølgingsfasen?

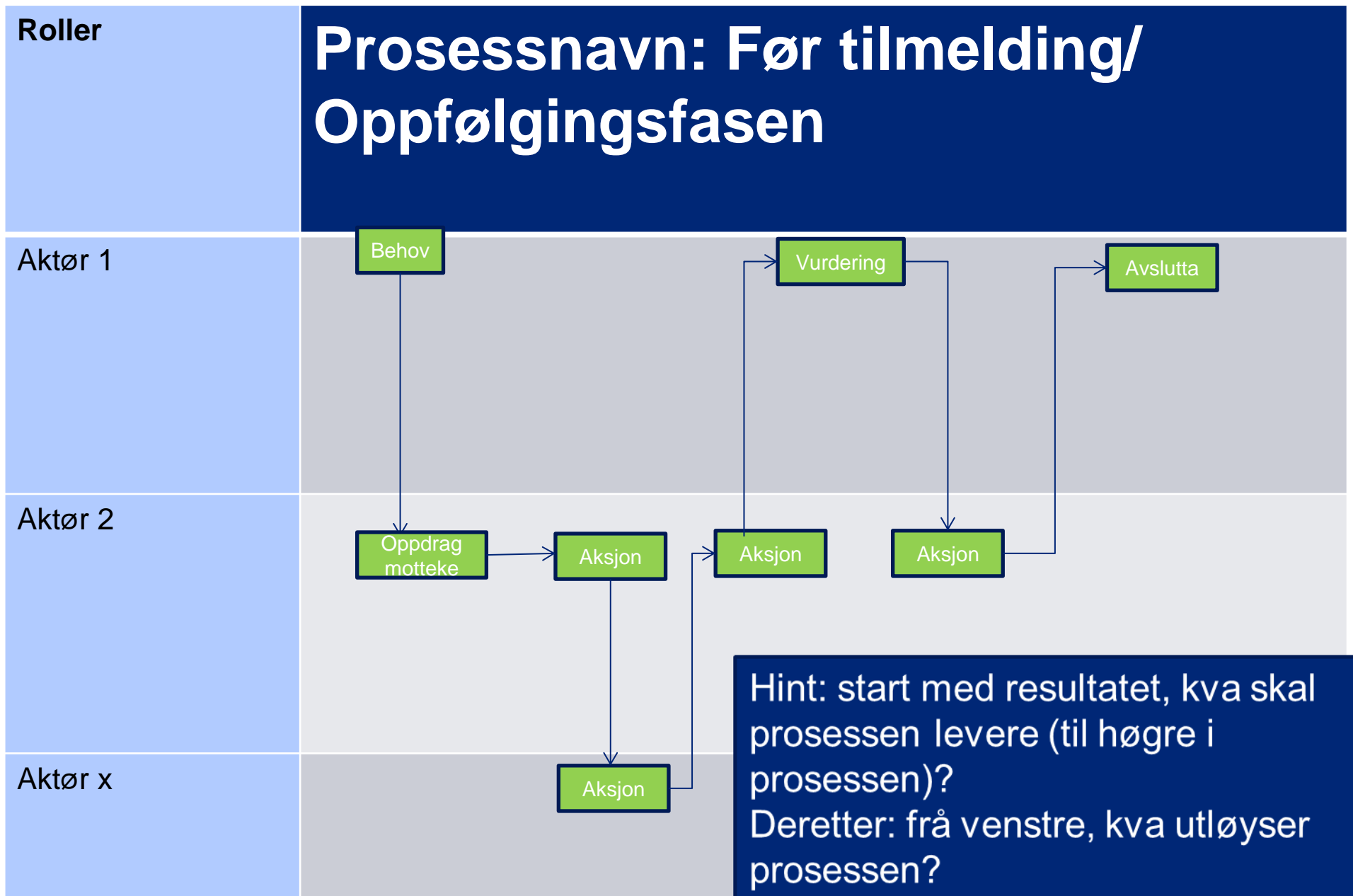
- Vedtak
  - Utarbeidelse av individuell opplæringsplan (IOP)
  - Halvårsvurdering
-
- *Hvem samhandler?*
  - *Hvordan samhandles det?*
  - *Hva samhandles det om?*

Dilemma fase 3: Brukes IOP/Halvårsvurderinger som aktive dokument i samhandling og oppfølging?

- IOP/Halvårsvurdering aktive dokument versus ikke aktive dokument
- Involvering av foresatte, PPT i evaluering versus ikke involvering

Ein mulig metode til å beskrive sentrale prosessar

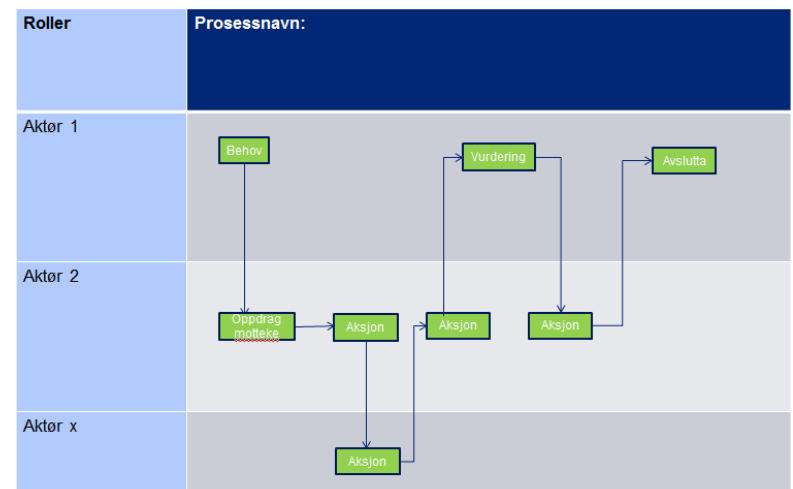
Oppsummering og vidare arbeid

- Kwart bord utnemner ein til å
  - Ta bilete av eigen leveranse
  - Skrive nokre stikkord om prosess og løysing (dokumentert med bilete)
  - Sende dette til
- Claus/Karina – som samlar opp og vidaresender til Wiggo/Veline

Verkstad 1 (dagens situasjon)

- Årdal/Lærdal, Luster, Sogndal
  - Beskriv som prosessflytskjema korleis prosessen ser ut i «Før tilmeldingsfase» i eigen kommune
- Aurland, Leikanger/Balestrand, Vik
  - Beskriv som prosessflytskjema korleis prosessen ser ut i «Oppfølgingsfasen» i eigen kommune
- Aktør = Skule, rektor, lærar, pp-konsulent, etc

Hint: start med resultatet, kva skal prosessen levere (til høgre i prosessen)?
Deretter: frå venstre, kva utløyser prosessen?

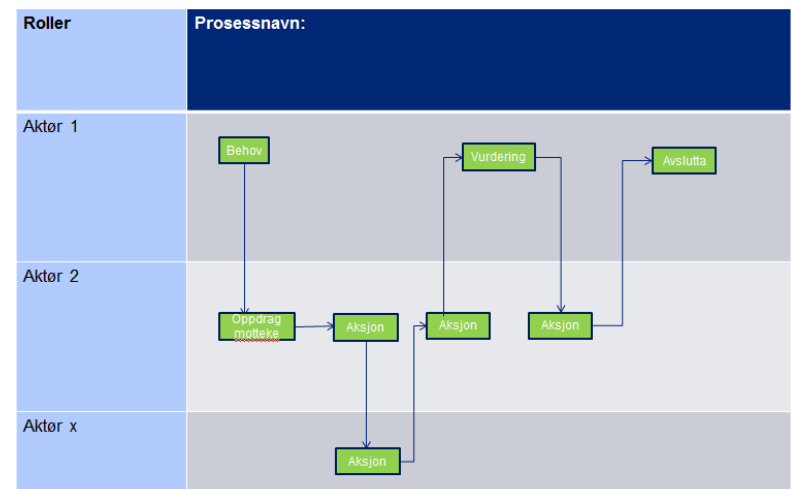

Verkstad 2 (ønska situasjon om spesialundervisning skal reduserast og arbeidet skal ha meir systemisk innretting)

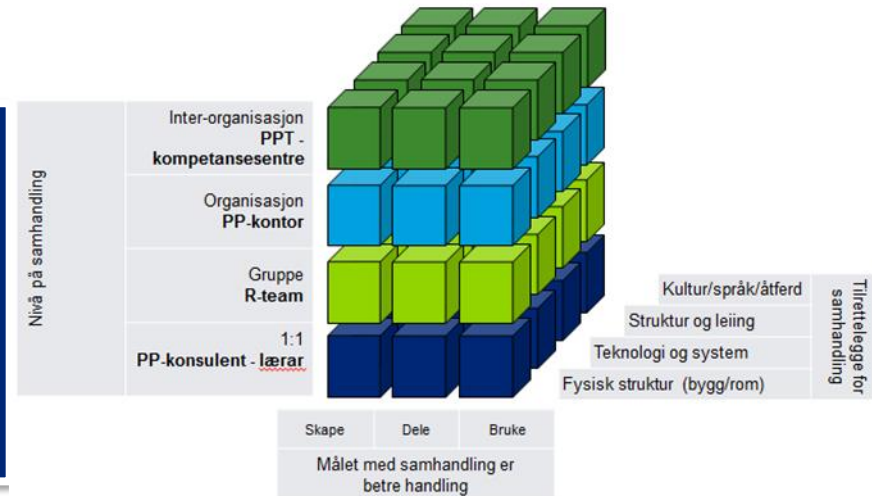
- Årdal/Lærdal, Luster, Sogndal
  - Beskriv som prosessflytskjema korleis de vil at prosessen i «Før tilmeldingsfase» skal sjå ut i eigen kommune
- Aurland, Leikanger/Balestrand, Vik
  - Beskriv som prosessflytskjema korleis de vil at prosessen i «Oppfølgingsfasen» skal sjå ut i eigen kommune
- Aktør = Skule, rektor, lærar, pp-konsulent, etc

Hint: start med resultatet, kva skal prosessen levere (til høgre i prosessen)?
Deretter: frå venstre, kva utløyser prosessen?

Tenk på til neste gong vi treffest

- Med utgangspunkt i prosessane frå verkstad 2, kva tiltak er viktige for å etablere betre samhandlingsvilkår?

- Kan det vere nyttig å sjå på...
- Kultur, verdier og felles språk på tvers av tenesta ?
- Eigna struktur i og mellom einingar ?
- Sams prosedyrer og teknologi ?
- Fysiske bygg og lokalisering ?

Til slutt

Eit ljós brenn like godt um ein
kveikjer eit anna med det.
(Ivar Aasen)

